

*О.М. Коротун,
суддя Київського апеляційного господарського
суду
(Науковий керівник кандидат юридичних наук
А.М. Бірюкова)*

Функції суддівського самоврядування за законодавством України

Ключові слова: *функція, судова влада, суддівське самоврядування, компетенція.*

Енциклопедичні джерела визначають категорію “функція” як обов’язок, коло діяльності; призначення, роль; явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і змінюється відповідно до його змін і т. ін. [15, 498]. В соціології під функцією прийнято вважати стандартизовану соціальну дію, врегульовану певними нормами і контрольовану соціальними інститутами [14, 908]. Отже, попередньо можна зробити висновок, що функція — це не є суто юридичне явище, проте є категорією, що опосередковано визначає коло діяльності певного суб’єкта.

В науковій літературі висловлені різноманітні підходи до класифікацій функцій судової влади, в основу яких покладені різні критерії, як-то: суб’єкти, об’єкти, форма здійснення судочинства тощо. Так, судова влада визначається як незалежна самостійна гілка влади, яка здійснюється уповноваженими на те державними органами – судами, призначенням якої є розв’язання виникаючих у суспільстві правових конфліктів. Зазначається, що судова влада здійснює специфічні функції, які формуються в процесі її становлення та розвитку. При цьому об’єктивно і закономірно поширюються межі функціонування судової влади [5, 80]. Аналізуючи судову владу, її функції, дослідники не пояснюють природу динамічного розвитку функцій суб’єктів судової влади, поняття функцій,

їх зміст, співвідношення категорій функції і компетенції тощо. Висловлене в літературі ототожнення завдань органів суддівського самоврядування, сформульоване в ст. 103 Закону “Про судоустрій України”, з функціями такого самоврядування не дає відповіді на вищевказані та інші питання про функції самоврядування.

В межах сучасної концепції організаційного розвитку соціальних систем [3, 47–61] суддівське самоврядування правомірно розглядати як окрему соціальну систему, організацію (сукупність суддів, що здійснюють певну цілеспрямовану діяльність). Отже, уявляється доцільним звернутися до системної методології дослідження правових явищ, яким уявляється інститут суддівського самоврядування за законодавством України. Відомо, що в межах теорії організації соціальних систем використовується системно-структурний і системно-функціональний метод пізнання і конструювання систем.

Видається, що суддівське самоврядування є управлінням високоорганізованих соціальних систем, тому дослідження цієї системи через призму функціональних аспектів допоможе знайти відповідь про структурні проблеми суддівського самоврядування або про їх відсутність. В цьому контексті В.Г. Афанас’єв, зазначаючи, що “... саме функції визначають структуру, зміст... системи, визначення ролей, повно-

важень і відповідальності будь-якого органу управління системою, будь-якого працівника цього органу” [2, 31], вказує, що функції також визначають і цілеспрямованість системи. В контексті нормативно визначених завдань органів суддівського самоврядування (ст. 103 Закону “Про судоустрій України”) і, одночасно, певної невизначеності функцій суддівського самоврядування, зв’язок між функціями суддівського самоврядування та її цілеспрямованістю може засвідчувати, наскільки система функцій самоврядування відповідає її завданням. Інакше кажучи, реальні функції системи визначають не власне цілеспрямованість суддівського самоврядування, які нормативно визначені, а лише ступінь відповідності реальної і задекларованої в нормі права цілеспрямованості суддівського самоврядування, тобто функції в цьому випадку є виразом її дійсної, а не віртуальної цілеспрямованості. Вказану тезу допустимо проілюструвати в розрізі завдань щодо контролю за організацією діяльності судів та інших структур у системі судової влади на прикладі низової ланки суддівського самоврядування – зборів суддів. Збори суддів не повноважні здійснювати контроль в цій сфері, тому нормативно визначена контрольна цілеспрямованість (п. 5 ч. 1 ст. 103 Закону “Про судоустрій України”) виявляється віртуальною функцією щодо зборів суддів.

В літературі зазначається, що функції соціальних систем присутні є потенційними їх характеристиками, які не можуть бути етапами діяльності, тобто матеріальним процесом, а лише напрямками такої діяльності, еволюційно необхідними [3, 32].

Так, контрольні функції самоврядування залишаються потенційним напрямом діяльності. При цьому вони одночасно є необхідними, оскільки за відсутності реалізації контрольної функції система суддівського самоврядування та судова гілка влади буде розбалансована. Жодна з функцій будь-якої динамічної системи може бути реалізована лише через інформаційно-матеріально-енергетичний обмін (І-М-Е). При цьому зазначається, що для соціальних

систем визначальною специфікою такого обміну є її інформаційна складова. Таким чином, функції соціальних систем завжди реалізуються не через сукупність більш простих функцій, а завдяки І-М-Е обміну, певної технології функціонування. В цьому контексті виникає риторичне питання про стан інформаційного обміну в системі суддівського самоврядування, коли суб’єкти самоврядування не мають власного апарату, а залежать від Державної судової адміністрації, коли низові суб’єкти суддівського самоврядування не мають постійно діючого органу, а виконання їх рішень залежить від посадової особи, що діє в іншій системі суб’єктів судового управління.

Загальноприйнятою в теорії державно-правової організації соціальних систем є взаємна опосередкована кореляція функцій і структури соціальної системи.

Кожна соціальна система має власну внутрішню структуру. В літературі зазначається, що в кожній соціальній системі потрібно виокремити а) організаційну структуру; б) ресурсну структуру; в) інформаційну структуру; г) цільову структуру (сукупність цілей); ґ) функціональну структуру тощо [3, 48]. Отже, структура соціальної системи дозволяє забезпечити власне процес функціонування. Стосовно суддівського самоврядування організаційна та ресурсна структура визначаються, як автономні підсистеми інших систем. Автономність ресурсної системи, що виявляється через функціонування ДСА України, засвідчує умовність ресурсної структури суддівського самоврядування.

Започаткування в 90-х роках інституту суддівського самоврядування означає створення нової соціальної системи. Створення суддівського самоврядування відбулося шляхом перерозподілу функцій в системі державної влади, що викликало на першому етапі ускладнення зв’язків між системами та їх елементами. В цьому випадку суддівське самоврядування необхідно розглядати як підсистему, що є складовою системи – судової влади, яка, в свою чергу, є підсистемою суперсистеми – держави Україна. Таким чином, суддівське самоврядування,

маючи власну структуру, взаємодіє з навколишнім середовищем, представленим у вигляді інших системних об'єктів.

В цьому контексті видається, що суддівське самоврядування, як система самоуправління може виявляється на рівні власної підсистеми – зборів суддів відповідного суду та у відносинах “суддівське самоврядування” (система) → “державна Україна” (суперсистема) або у відносинах з іншими системами навколишнього соціального середовища. В першому випадку, саме на цьому рівні судді відповідного суду здійснюють в межах повноважень, визначених законом, незалежне, самостійне, автономне самоуправління. В другому випадку, самоуправління в межах судової влади також характеризується як автономне управління, певною мірою незалежною від інших гілок державної влади. Інші відносини в системі самоврядування, на нашу думку, характеризуються як суто управлінські відносини. Таким чином, попередньо можна зробити висновок, що попри відсутність в системі суддівського самоврядування вертикально інтегрованої владної вертикалі, вищі органи суддівського самоврядування у відносинах з іншими суб'єктами самоврядування є суб'єктами управління судової влади, а у відносинах з іншими суб'єктами державної влади вони уособлюють автономний характер управління суддями.

Інше важливе положення, що впливає з теорії організаційного розвитку соціальних систем, полягає в тому, що будь-яка соціальна система знаходиться в процесі свого організаційного розвитку. Кожна система в процесі функціонування проходить етапи кризового стану. В літературі зазначається, що з організаційної точки зору ці кризи необхідно розглядати як ряд дисбалансних функцій, тобто невідповідність елементів системи між собою, а також щодо нормативних цілей системи.

Уявляється, що на сучасному етапі суддівське самоврядування знаходиться в стадії перманентної кризи, обумовленої як внутрішньо системними чинниками, так і кризовими явищами, що характеризують суперсистему – державу (політична, еконо-

мічна криза), систему судової влади (незавершеність судово-правової реформи).

До внутрішніх чинників, що обумовлюють кризовий стан необхідно віднести невідповідність організаційного розвитку самоврядування визначеним в законі завданням, тобто про низький рівень оптимальності розвитку суддівського самоврядування. Важливою умовою оптимальності є показник синергічного ефекту, як додатковий результат, що виникає в процесі взаємодії елементів.

Інакше кажучи, функціонування всієї системи суддівського самоврядування повинно давати більший результат у порівнянні з ізольованим функціонуванням її окремих елементів. Важливим є правильне розуміння співвідношення понять “функція” і “компетенція”. У вітчизняній літературі щодо поняття “компетенція” є стале розуміння її природи, а саме: компетенція є явищем юридичним – сукупність встановлених в офіційній – юридичній чи не юридичній – формі прав і обов'язків, тобто повноважень будь-якого органу або посадової особи, які визначають можливості цього органу або посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організовувати та контролювати їх виконання, вживати у необхідних випадках заходів відповідальності тощо [17, 196]. Характерним в цьому плані є твердження В.Б. Авер'янова, що “... компетенція є ніщо інше, як юридичне вираження функцій органу” [1, 62].

Отже, функції суддівського самоврядування можна виявити через визначену в законі компетенцію органу самоврядування. В цьому контексті необхідно зазначити, що Закон “Про судоустрій України” визначає органами суддівського самоврядування лише з'їзд суддів України та Раду судів України. В ст. 103 вказаного Закону теза про коло органів суддівського самоврядування, що обмежується Радою суддів України та з'їздом суддів знаходить своє підтвердження, оскільки завдання органів суддівського самоврядування не персоніфікуються з іншими суб'єктами суддівського самоврядування. Поряд з визначенням компетенції вищих органів суддівського самоврядуван-

ня, вказаний Закон визначає права зборів суддів, конференцій, рад суддів. В цьому контексті правомірним виглядає лише визначення зборів, конференцій суб'єктами суддівського самоврядування, але не органами самоврядування. Проте вказаний підхід дозволяє говорити про функції цих суб'єктів самоврядування, які випливають з визначених законом їх прав.

Таким чином, виходячи з розуміння, що функції соціальних систем, являють собою еволюційно необхідні або можливі напрями діяльності соціального цілого, потенцією, яка стосовно необхідного у період життєвого циклу реалізується постійно, а відносно можливого – відповідно до об'єктивних умов реалізації еволюційно можливого [3, 35], а також враховуючи, що юридичне виявлення функцій органу, посадової особи органу відбувається через визначення компетенції [1, 62], можна зробити висновок, по-перше, про наявний дисбаланс функцій суб'єктів суддівського самоврядування відповідно до нормативно визначених завдань органів суддівського самоврядування України, а по-друге, слід зауважити, що нормативно не визначено перелік обов'язкових і допоміжних функцій, а визначені функції, як правило, не персоніфіковані щодо конкретних суб'єктів самоврядування. Все це дає підстави вважати, що технологія функціонування суддівського самоврядування в Україні на сучасному етапі не може бути оптимальною.

Необхідно зазначити, що всім суб'єктам самоврядування, але в різних обсягах, притаманні функції в сфері судового управління, в т.ч. контрольні. Управлінські функції зборів суддів з питань внутрішньої діяльності суду опосередковано можуть реалізуватися шляхом контролю за роботою конкретних суддів, в т.ч. суддів, які займають адміністративні посади в даному суді, працівників апарату суду; через систему обрання делегатів на відповідні конференції суддів та на з'їзд суддів України; ініціювання скликання зборів, конференцій суддів. Вищим органам суддівського самоврядування та частково конференціям суддів та її радам притаманні управлінські функції:

1) контроль за організаційним, кадровим, матеріально-технічним, фінансовим забезпеченням судів загальної юрисдикції та діяльності суддів; 2) призначення суддів на адміністративні посади; 3) вирішення питань дисциплінарної відповідальності суддів; 4) призначення суддів за відповідною квотою до органів, визначених законом та їх відкликання; 5) соціальний і побутовий захист суддів та їхніх сімей. Фактично на сьогодні за законодавством України функціонує підсистемою, як органу суддівського самоврядування з визначеною компетенцією, можна вважати лише з'їзд суддів України, Раду суддів України та її органи.

За таких обставин на сучасному етапі про синергійний ефект в системі суддівського самоврядування не можна вести мову.

З урахуванням викладеного можна зробити висновок, що суддівському самоврядуванню властиві лише управлінські функції з питань внутрішньої діяльності судів. Видається, що функції суддівського самоврядування – це необхідні або можливі напрями діяльності всіх суб'єктів суддівського самоврядування для забезпечення незалежності судів і суддів. Функції суб'єкта суддівського самоврядування виявляються через призму компетенції конкретного органу або через статус професійного судді.

В ст. 130 Конституції України [7] зазначено, що для вирішення питань внутрішньої діяльності судів діє суддівське самоврядування. З цього лаконічного конституційного визначення можна зробити принаймні декілька, на нашу думку, несуперечливих висновків про природу такого самоврядування. По-перше, ключове слово у розумінні явища, про яке йдеться – це слово “самоврядування”. У енциклопедичних джерелах [18, 413] та тлумачному словнику української мови [11, 142] **самоврядування** визначається як тип соціального управління, за якого суб'єкт і об'єкт управління збігаються, тобто самі люди управляють своїми справами, спільно приймають рішення та діють з метою їх реалізації. В літературі зазначається, що основними властивостями **самоврядування** є: належ-

ність влади всьому колективу, її здійснення колективом або безпосередньо, або через обрані органи; єдність, збіг суб'єкта та об'єкта управління; самоконтроль та саморегуляція завдяки спільно прийнятим соціальним нормам; спільне ведення загальних справ; самофінансування; відстоювання та захист спільних інтересів на основі самодіяльності й самовідповідальності тощо [18, 413–414]. Отже, самоврядування – це є різновид управління, який за енциклопедичними джерелами необхідно сприймати як функцію високоорганізованих систем, що забезпечує їхню структурну цілісність, підтримання заданого режиму діяльності, реалізацію програми досягнення мети. Управління – це процес безперервної циркуляції інформації каналами прямого і зворотного зв'язку між керуючою і керованою системами управління [16, 657].

В контексті вищенаведених властивостей самоврядування необхідно зазначити, що суддівське самоврядування не відповідає всім вимогам такого типу управління. Так, суддівське самоврядування імперативно визначено законом, а відтак це самоврядування не є наслідком вибору певної моделі поведінки, не засновано на принципах самоорганізації. Питання самофінансування органів суддівського самоврядування також не може бути його ознакою, оскільки відповідно до ст. 117 Закону України “Про судоустрій України” забезпечення роботи органів суддівського самоврядування здійснюється державною судовою адміністрацією за рахунок коштів Державного бюджету України. Крім того, наведені ознаки і властивості самоврядування характеризуються наявністю особливих суб'єктів, в нашому дослідженні – це колектив, корпус суддів. Видається, що колектив суддів, як суб'єкт самоврядування, необхідно сприймати через призму правового статусу судді. В літературі справедливо зазначається, що первинним елементом суддівського співтовариства є професійні судді. Особливості їх правового і суспільного статусу справляють неабиякий вплив на форми і методи управління в судовій системі [9, 43].

Обрана чи призначена на посаду судді особа наділяється повноваженнями розглядати всі правові спори, які виникають у суспільстві, державі в цілому. В цьому випадку ми абстрагуємось від правил підсудності і підвідомчості, а акцентуємо увагу на особливому правовому статусі судді в суспільстві, державі. Зокрема, професійні судді є носіями судової влади в Україні, які здійснюють правосуддя незалежно від законодавчої та виконавчої влади. Судді є посадовими особами судової влади, які, відповідно до Конституції України, наділені повноваженнями здійснювати правосуддя і виконувати свої обов'язки на професійній основі. Судді у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежними, підкоряються тільки законові і нікому не підзвітні. Вищенаведені та інші особливості правового статусу судді безпосередньо обумовлюють особливості суддівського самоврядування. В цьому контексті виникають питання: окремі обмеження свободи вибору поведінки в певній сфері правовідносин мають бути компенсовані через механізм суддівського самоврядування? Так, суддя не може належати до політичних партій та профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої.

З іншого боку, ст. 102 Закону “Про судоустрій України” відносить до питань внутрішньої діяльності судів соціальний захист суддів та їх сімей тощо. Не буде перебільшенням твердження про певне заміщення загальноприйнятих функцій профспілкових організацій органами суддівського самоврядування щодо забезпечення суддів і їх сімей житлом, контроль за створенням належних умов для нормальної роботи суддів, у визначенні оптимальної завантаженості, чисельності суддів тощо. Так, в свій час голова ради суддів господарських судів України Є.В. Першиков, розмірковуючи про роль і місце органів суддівського самоврядування, зазначає, що повноваження органу суддівського самоврядування можуть співпадати з повноваженнями профспілкових органів

щодо питань, пов'язаних з забезпеченням суддів та їх сімей житлом, укладанням колективних угод між керівниками судових органів та професійними судьями щодо умов їх праці, відпочинку в процесі виконання службових обов'язків та в період відпустки [4, 421]. В.С. Стефанюк прямо вказував, що суддівське самоврядування, як своєрідна профспілка, повинно мати відповідні повноваження і важелі для вирішення професійних проблем суддів [13, 40]. На сторінках фахових видань судді справедливо запитують про те, як діяти судді, наприклад, у разі виникнення спору між рядовим суддею і керівником щодо оплати праці? Хто має його розглядати? [8, 47]. Загальні правила про вирішення трудових спорів не поширюються на суддів, за виключенням права на оскарження до суду свого звільнення. Так, з приводу оплати праці, переводу з палати в палату, завантаженості, тобто з приводу зміни умов праці, суддя позбавлений права на оскарження. Окремі судді не безпідставно вважають, що колектив, у якому кожний є носієм судової влади, може сам поставити крапки над "і" в спорі між судьями щодо зміни умов праці, оплати праці і та ін. В іншому випадку виникає риторичне питання: яким чином колектив суддів може вплинути на рішення голови суду про ненадання надбавок до окладу, позбавлення премії тощо, якщо це є прерогативою і правом керівника? Отже, що стосується питань, безпосередньо не пов'язаних із здійсненням правосуддя, це – прерогатива органів суддівського самоврядування, наділених такими повноваженнями Законом України "Про судоустрій України", рішення яких є обов'язковими до виконання.

Однак визначені у ст. 102, 103 Закону "Про судоустрій України" інші питання, що безпосередньо не пов'язані із здійсненням правосуддя, стосуються управлінської діяльності в судах, в т.ч. контрольної функції щодо роботи суддів на адміністративних посадах та інших структур у системі судової влади. Невипадково в літературі зазначається, що завдання суддівського самоврядування певною мірою визначають

функції органів суддівського самоврядування [12, 64]. Отже, для розуміння механізму функціонування суддівського самоврядування важливо відповісти на питання: яку соціальну роль виконує суддя при здійсненні, реалізації суддівського самоврядування? Інакше кажучи, знайти відповідь: службову роль виконує в цьому випадку суддя чи не службову? Відповідаючи на це питання, є очевидним той факт, що реалізація суддівського самоврядування безпосередньо не пов'язана із здійсненням правосуддя.

В той же час, в цьому випадку суддя виконує визначену законодавцем соціальну роль – безпосередньо реалізує судову владу. Очевидно, що тільки певний суддівський колектив може бути суб'єктом суддівського самоврядування. В цьому контексті не можна не погодитись з висловленим в літературі твердженням, що під забезпеченням належного відправлення функцій судової влади слід розуміти здійснення від імені держави соціального контролю в механізмі поділу влади, з одного боку, та соціально значущої поведінки конкретного суб'єкта права, – з іншого [10, 6].

Як зазначалося, самоврядування визначається як тип соціального управління, за якого суб'єкт і об'єкт управління збігаються, тобто самі люди управляють своїми справами. Безумовно, що колектив суддів, в т.ч. кожен окремий суддя, від місцевого суду до найвищого є не тільки суб'єктом управлінської діяльності, але й являє собою особливий об'єкт управлінського впливу. Не можна не погодитись з В.В. Кривенком, коли він говорить, що суб'єктами управління у судовій системі виступають голови судів та їх заступники, голови судових палат, а також певними управлінськими повноваженнями, безпосередньо пов'язаними з розглядом конкретних справ, наділено також і суддів [9, 61].

Управлінські повноваження реалізуються судьями також шляхом їх участі у діяльності внутрішньо судових управлінських структур і суддівського самоврядування відповідно до визначених законом повноважень та функцій. Організація виконання нормативно визначених функцій

суддівського самоврядування не може відбуватися сама по собі. Це складна за змістом діяльність, і вона сама має бути належним чином організована. Невипадково в літературі при розгляді проблем державного управління зазначається, що управління має органічно поєднувати дві функції: внутрішню організаційну, зміст якої полягає в упорядкуванні відносин всередині структур, які покликані організувати виконання законів всіма іншими суб'єктами, і власне виконавчо-розпорядчу. Далі автори логічно приходять до висновку, що "... **державне управління здійснюється й на рівні внутрішньо організаційної діяльності органів** державної влади, причому як влади виконавчої, так й інших гілок. Адже в діяльності всіх органів державної влади можна виділити два основних компоненти: внутрішню організаційну діяльність і профільючу функціональну (тобто зовнішню) діяльність, причому реалізація другої неможлива без першої (курсив – О.К.)" [6, 21–22].

Таким чином, система самоврядування розкривається через функції, що

визначають внутрішню діяльність судів, і саме цим суддівське самоврядування має обмежуватися, оскільки інше розуміння суддівського самоврядування суперечило б визначенню, наведеному в Основному Законі. Остання теза про "вирішення питань внутрішньої діяльності судів" найбільш складна з точки зору здатності повно і несуперечливо розкрити природу такого самоврядування через функції, які Конституцією не визначені та з огляду на доволі широкі "основні властивості самоврядування", про які згадується в науковій літературі і які цитуються.

В ст. 17 Закону "Про судоустрій України" дослівно відтворено наведений конституційний припис про суддівське самоврядування з одним застереженням: суддівське самоврядування діє відповідно до Закону "Про судоустрій України". Отже, попередньо можна в загальних рисах визначити суддівське самоврядування як один з різновидів відправлення функцій судової влади, що здійснюється відповідно до Закону "Про судоустрій України".

Список літератури:

1. **Аверьянов В.Б.** Функция и структура органа государственного управления / В.Б. Аверьянов. – К.: Наукова думка, 1979. – 150 с.
2. **Афанасьев В.Г.** Системность и общество / В.Г. Афанасьев. – М.: Политиздат, 1980. – 368 с.
3. Введение в теорию государственно-правовой организации социальных систем / под общей ред. Е.Б. Кубко. – К.: Юринком, 1997. – 192 с.
4. Вдосконалення судоустрою та господарського судочинства: проблеми і перспективи: матеріали науково-практичної конференції; 12–13 квітня 2006 р. м. Донецьк.: Лана –ЛТД, 2006. – 541 с.
5. **Городовенко В.В.** Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні / В.В. Городовенко. – К.: Фенікс, 2007. – 224 с.
6. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
7. Конституція України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://gska2.rada.gov.ua>
8. **Косарев В.І.** Суддівське самоврядування: становлення і перспективи / В.І. Косарев // Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 6.
9. **Кривенко В.В.** Демократизація судової системи України: проблеми і перспективи: дис... канд. юрид. наук / В.В. Кривенко. – Одеса, 2006. – 216 с.
10. **Марочкін І.Є., Крючко Ю.І., Москвич Л.М., Назаров І.В., Трагнюк Р.Р.** Статус суддів: навчально-практичний посібник / І.Є. Марочкін, Ю.І. Крючко, Л.М. Москвич, І.В. Назаров, Р.Р. Трагнюк. – Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006.

11. Новий тлумачний словник української мови / укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко.–К.: Аконті, 1999. – Т. 2. – 871 с.
12. Організація судової влади в Україні. Перший аналіз нормативного змісту Закону України “Про судоустрій України” / *А.О. Селиванов, Є.В. Фесенко, Н.С. Рудюк* [та ін.]. – К.: Юрінком-Інтер, 2002. – 112 с.
13. *Стефанюк В.С.* Судова система України та судова реформа / В.С. Стефанюк. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 176 с.
14. Философский словарь. – К.: А.С.К., 2006. – 1056 с.
15. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 576 с.
16. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
17. Юридична енциклопедія: в 6 т. – К.: Українська енциклопедія, 1998. — Т. 3: К-М. – 2001. – 792 с.
18. Юридична енциклопедія: в 6 т. – К.: Українська енциклопедія, 1998. — Т. 5: П-С. – 2003. – 736 с.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются функции судейского самоуправления и отдельные проблемы их нормативного регулирования.

SUMMARY

The article gives the analyses of court's selfgovernment and several issues of its normative regulation.

Рекомендовано кафедрою кримінального процесу та криміналістики

Подано 03.02.09